

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Ara que tornem a preocupar-nos per la nostra situació lingüística, m'ha interessat enormement una entrevista que Noam Chomsky va concedir a Lluís Amigué i que fou publicada a *La Vanguardia*. He escrit "tornem a preocupar-nos" amb una certa vacil·lació, perquè la veritat és que el tema no ha deixat mai d'amoïnar-nos. Però cada vegada se'ns barreja més amb altres problemes i ho anem embolicant de tal manera que correm el risc de no treure'n l'entrellat.

Encara bo que no som sols en neguits d'aquesta mena, i que un lingüista tan eminent com Noam Chomsky, ciutadà d'un país tan important com els Estats Units, en ocupar-se del llençatge troba unes pedres per a ensopegar-hi que tenen una tirada amb les nostres. Lluís Amigué li feia observar que als Estats Units fa molts anys que no s'ha produït cap atemptat terrorista, i Chomsky li replicava que sí que n'hi havia, però que allí prenien la forma de delinqüència comuna, tot afegint que el sistema del seu país no genera terroristes, però que les fronteres que hi podia haver entre aquests i els delinqüents comuns no són prou definides. I afegeix —sorpresa!— que hi ha uns factors lingüístics que podrien explicar-ho. No existeixen, allí, nacionalismes ni terrorismes nacionalistes, però els Estats Units s'han creat un Tercer Món propi, amb unes races oprimides que pro-

Notícies que lliguen

testen amb violència als carrers. Chomsky recalca que la llengua és un fet social i estableix una relació entre aquesta i els esclats d'agressivitat. És una invitació a considerar quines són les llengües minoritàries en conflicte amb el poderós idioma anglès, i com canvien els punts de vista d'un continent a l'altre.

Noam Chomsky troba lligams molt curiosos, o que almenys criden fortament l'atenció. Assegura que els Estats Units van perdre la seva preponderància econòmica, però que són (ara indiscutiblement) la primera potència militar. Això fa que el gran país s'hagi d'inventar de tant en tant algunes guerres, per guanyar-les i no afliurar, però com que la seva és una "economia endeutada", necessiten que els ajudin a pagar-les Europa, el Japó i aquests països "angloamericans amb façana àrab", on diu que hi ha la més gran acumulació de capitals del planeta.

Amb una finíssima però inevitable ironia, Chomsky remarca el paper salvador dels Estats Units en els moments de fortes crisis mundials, com fou el cas de Grenada, niu d'armes atòmiques soviètiques, que requerí la intervenció de diverses divisions de *marines* per derrotar 34 obrers de la construcció, de nacionalitat cubana. Chomsky recorda, també, la victorio-

sa ocupació de Panamà i la captura del malvat general Noriega, del qual es pot dir que mai més no se n'ha sabut res. O quasi.

El científic americà es vanta d'haver pronosticat com a inevitable la guerra del Golf. La necessitaven i la van aconseguir. D'una manera una mica estranya, perquè fins ara —o com si diguéssim fins a hores d'ara— no s'han aventurat càlculs sobre el nombre de baixes iraquianes. Les xifren entre 120.000 i 150.000, però s'afanyen a dir que cal prendre-s'ho com una aproximació a ull, perquè ells, els americans, no les han pogudes comptar i els iraquians mantenen una reserva exquisida sobre les desgràcies sofertes.

En l'entrevista que comento, Noam Chomsky toca una altra tecla de molta entitat. Diu que en el món actual, els escriptors només interessin si serveixen per a escriure guions de pel·lícules, textos de publicitat o, a tot estirar, algun llibre d'assaig de gran consum. Adreçant-se a Lluís Amigué, Chomsky afegeix: "Vostès, simplement, segueixen els nostres passos i, és clar, ens copien." Tractant-se d'un home considerat com l'intel·lectual vivent més important d'Amèrica, potser cal escoltar-se'l amb unes orelles de pam.

Pere Calders